

mini przewodnik

free

+ współrzędne gps

po!skaniezwykla
masa miejsc godnych uwagi

Trasa wycieczki: "Małopolska Romańska" – szlakiem średniowiecznej sztuki romańskiej

czas trwania: 3 dni, typ: samochodowa, liczba miejsc: 8, stopień trudności:
bardzo łatwa

wydrukuj i zabierz na wycieczkę!

Opis wycieczki

W podróż szlakiem "Małopolska Romańska" wybierzemy się w zakątki mało znane, tajemnicze oraz niezwykle urokliwe.

Na początku zapraszamy do Prandocina, gdzie znajduje się kościół pw. św. Jana Chrzciciela. Na szczególną uwagę zasługuje tutaj zdobiony plecionką portal, w którym można odnaleźć ślady malatury.

Kolejne miejsce, to leżąca już w województwie świętokrzyskim Wiślica z bazyliką kolegiacką Narodzenia NMP oraz Muzeum Regionalnym. Ta pierwsza budowla w swoich podziemiach skrywa prawdziwy skarb architektury romańskiej – płytę nagrobną z XII wieku tzw. płytę Orantów, przedstawiającą trzy modlące się postaci.

W drodze powrotnej na małopolską ziemię, odwiedzamy Kościelec Proszowicki z kościołem parafialnym pw. św. Wojciecha. Pięknie zachowany portal oraz bogaty zbiór empor, to to, co na długo pozostaje w pamięci.

Warto też obejrzeć kościół pw. św. Mikołaja w Wysocicach, którego wygląd od ponad siedmiuset lat niewiele się zmienił.

W Krakowie koniecznie trzeba zawitać w progi opactwa oo. benedyktynów w Tyńcu, gdzie można podziwiać zbiór unikatowych kapiteli, opactwa oo. cystersów w Mogile z Bazyliką Krzyża Świętego i do kościoła św. Andrzeja w centrum Krakowa, który jest jednym z najstarszych zabytków romańskich w królewskim mieście. Są to oczywiście jedynie wybrane zabytki sztuki romańskiej.

Na Sądecczyźnie warto odwiedzić kościół pw. Narodzenia Najświętszej Marii Panny w Czchowie z fragmentem gzymsu romańskiego oraz kościół pw. św. Świerada i Benedykta Pustelnika w Tropiu, gdzie w trakcie badań odkryto resztki tynku z polichromiami wykonanymi techniką al fresco. Szlak "Małopolska Romańska" jest podróżą po meandrach sakralnych zabytków sztuki romańskiej, które z pewnością zaciekawia nie tylko miłośników odkrywania wielowiekowych perełek architektonicznych.

Trasę opracowała Alicja Złotnik

Program wycieczki

Prandocin

Kościół św. Jana Chrzciciela (poł. XII w.)

Kościół św. Jana Chrzciciela zbudowany w połowie XII wieku przez komesa Prandotę Starszego z rodu Odrowążów. Jest przykładem architektury romańskiej i z tego czasu zachowały się nawa z zachodnią absydą stanowiącą cokół wieży oraz elementy dekoracji kamieniarskiej ścian. Wschodnia absyda została zastąpiona w XV wieku ceglany prezbiterium.

Kościół został przystosowany jako obronny w XIII wieku, przebudowany był dwukrotnie: w XV i XVIII wieku. Jego wnętrze jest wczesnobarokowe, głównie z początku XVII wieku. Przy kościele znajduje się drewniana dzwonnica z XIX wieku.

50°15'46"N 20°05'28"E | na mapie:A

Wiślica

Gotycki kościół Narodzenia NMP

Bazylika Narodzenia Najświętszej Marii Panny z 1350 r. ufundowana została przez Kazimierza Wielkiego, prawdopodobnie jako pokuta za zabójstwo kanonika Marcina Baryczki (tzw. kościół ekspiacyjny). Kościół jest

jedną z pierwszych w Polsce świątyń dwunawowych. Jego wnętrze zdobią gotyckie sklepienia krzyżowo-żebrowe wsparte na trzech filarach pośrodku bazyliki.

Kościół został zniszczony w czasie I wojny światowej przez Austriaków. Odbudowano go w latach 1919-1926 według projektu Adolfa Szyszko-Bohusza. W podziemiach odkryto fundamenty dwóch wcześniejszych romańskich kościołów oraz kryptę ze słynną posadzką gipsową, tzw. posadzką wiślicką. W prezbiterium widoczne są fragmenty bizantyjsko-ruskiej polichromii z lat 1397-1400. W głównym ołtarzu umieszczono figurę Matki Boskiej (tzw. Madonna Łokietkowa) z około 1300 r.

Przy zachodniej fasadzie bazyliki (na lewo od wejścia do kościoła) stoi dzwonnica. Budowlę wzniesiono w latach 1460-1470 z fundacji Jana Długosza. W 1858 r. dzwonnica uległa groźnemu pożarowi. Odrestaurowano ją w 1872 r., dodając neogotycki hełm. Ponownie dzwonnica została uszkodzona w czasie austriackich bombardowań w 1915 r. W 1919 r. naprawiono ją, likwidując jednak XIX-wieczny hełm. Budowla na planie kwadratu ma cztery kondygnacje. Na częściowo zrekonstruowanym fryzie widnieją herby Korony i Litwy, a także szlacheckie: Dębno, Wieniawa, Grzymała, Ogończyk, Piława, Nałęcz, Rawicz oraz Poraj.

50°20'56"N 20°40'26"E | na mapie:B

Kościelec

Romański kościół św. Wojciecha (1242)

Romański kościół św. Wojciecha został zbudowany w 1242 r., następnie został przebudowany w 1648 r. w stylu barokowym, XX w. Zachowały się niektóre elementy romańskie: na zewnątrz portal i półkolistą absydą, wewnątrz empory.

50°11'49"N 20°23'53"E | na mapie:C

Wysocice Kościół romański (XII/XIII w.)

Kościół romański, obronny, murowany z ciosów (XII/XIII w.). Jeden z nielicznych kościołów wiejskich tego typu, zachowanych w formie pierwotnej.

50°17'02"N 19°54'56"E | na mapie:D

Kraków Tyniec. Opactwo benedyktynów z 1044 r.

Przybycie mnichów benedyktyńskich i fundacja opactwa w Tyncu w połowie XI w. była przełomowym faktem historycznym dla dziejów miejscowości. Według tradycji miejscowej, Kazimierz Odnowiciel, syn i następca tronu króla Mieszka II i księżniczki kolońskiej Ryczezy, funduje w roku 1044 opactwo.

Klasztor wspiera odbudowę państwa i Kościoła po reakcji pogańskiej i najeździe czeskim. Pierwszy opat tyniecki - Aron - zostaje biskupem krakowskim. Otrzymuje tytuł arcybiskupa, co sugeruje jego odpowiedzialność za odnowę struktur kościelnych w całej Polsce.

Jeśli chodzi o zabudowę, to osada tyniecka przez wieki rozrastała się wokół dwóch miejsc. Pierwsze to okolica opactwa, gdzie powstawały głównie gospodarcze budynki przyklasztorne. Drugie miejsce to domy wiejskie ciągnące się wzdłuż starej drogi z Krakowa do Oświęcimia.

50°01'08"N 19°48'08"E | na mapie:E

Kraków Opactwo cystersów w Mogile

Klasztor cystersów i Kościół Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny i św. Wacława

Opactwo cystersów w Krakowie-Mogile ufundowane zostało w 1223 r. przez biskupa krakowskiego Iwona Odrowąża. Najazd Mongołów spustoszył miejsce budowy w 1241 r. W lutym 1260 r. wojska mongolskie Burundaja zdewastowały klasztor i wymordowały część mnichów. W 1266 r. stało już zasklepienie prezbiterium razem z flankującymi je bliźniaczymi kaplicami oraz wschodnie skrzydło klasztoru (dom mnichów).

Taką świątynię konsekrował w maju tego samego roku Jan Prandota, biskup krakowski. Na uroczystości byli obecni książę Bolesław Wstydlivy wraz z żoną Kunegundą (Kingą), późniejszą świętą.

W II połowie XIII w. wzniesiono zachodnie skrzydło opactwa (dom konwersów) oraz ściany transeptu i częściowo nawy głównej i naw bocznych. W połowie XIV w. z inicjatywy króla Kazimierza Wielkiego dokończono budowę murów naw, oraz podwyższono mury prezbiterium i transeptu, całość nakryto sklepieniami. W klasztorze przebudowano krużganki. W połowie XV w. nieopodal południowo-wschodniego rogu klasztoru wzniesiono dom opacki.

Opactwo mocno ucierpiało w pożarach w roku 1447 i 1473, odbudowane staraniem opata Marcina Matyspaska ok. 1474 r. Wtedy też odnowiono krużganki, skrzydło południowe klasztoru oraz wzniesiono mury obronne wokół klasztoru i wzmocniono je basztami. W 1505 r. wymieniono sklepienie nawy głównej kościoła. Ok. 1569 r. rozbudowano dom opacki łącząc go z klasztorem.

21 XI 1587 r. na terenie opactwa obozował Maksymilian III Habsburg wraz ze swymi wojskami. W latach 1655-57 klasztor był okupowany, grabiony, dewastowany, a na koniec podpalony przez wojska szwedzkie pod wodzą generała Paula Würtza. Odbudowany ok. 1670 r. staraniami opata Jana Kazimierza Denhoffa. Spłonął ponownie w 1708 r., a w 1712 r. zawaliło się sklepienie nawy głównej. Odbudowano je w formie kolebkowej z lunetami. W 1780 r. przebudowano fasadę zachodnią wraz z kruchtą na styl barokowy wg projektu Franciszka Moslera z Opawy. W czasie II wojny światowej klasztor został zajęty przez wojska niemieckie. W następnych latach wielokrotnie odnawiany i konserwowany.

(opis: mrogow84)

50°03'51"N 20°03'14"E | na mapie:F

Kraków

Kościół św. Andrzeja

Kościół św. Andrzeja - romański, obronny, został wzniesiony w latach 1079-1098. Jest to jedyna świątynia w Krakowie, która oparła się najazdowi tatarskiemu (1241).

W XVII w. podwyższono wieże i nakryto je barokowymi hełmami, a na przełomie XVII i XVIII w. zmieniono wystrój wnętrz na barokowy. Kościół powstał z fundacji palatyna księcia Władysława Hermana- Sieciecha. Przebudowano go w XII w. Od początku był budowlą obronną o czym najlepiej świadczą grube mury, strzelnice w ścianach, wieże obserwacyjne z okienkami wysoko położonymi.

W 1316 roku przy kościele osiadły Klaryski, wcześniej mieszkające w Skale, grodzisku koło Ojcowa. Wtedy przekazano im na własność ten kościół i są tu do dziś. Wystrój wewnętrzny jest barokowy. Twórcą przepięknych stiuków był Baltazar Fontana, a malowideł Karol Dankwart. Przedstawiają one sceny z życia błogosławionej Salomei. Ołtarz główny wykonał Franciszek Placidi. Znajduje się w nim obraz patrona kościoła, św. Andrzeja. Po prawej stronie ołtarz błogosławionej Salomei z XVIII w. Ciekawa jest ambona, rokokowa w kształcie łodzi, symbol kościoła. W kościele już za klauzurą znaleziono najstarsze, romańskie malowidła. W klasztorze siostry przechowują XIV-wieczne figurki jasełkowe подарowane przez siostrę Kazimierza Wielkiego Elżbietę Łokietkównę.

Jedna z wersji historyków mówi, że kościół miał początkowo wezwanie św. Idziego i był fundacją Władysława Hermana za urodzenie Krzywoustego, dopiero później wezwanie przeniesiono na dzisiejszy kościół tegoż świętego znajdujący się pod samym Wawelem.

50°03'24"N 19°56'18"E | na mapie:G

Tropie

Kościół św. Andrzeja Świerada i Benedykta (1080-1090)

Kościół św. Andrzeja Świerada i Benedykta wzniesiono w XI wieku. Poświęcony w 1073 roku przez biskupa Stanisława ze Szczepanowa pełnił funkcję pierwszej chrześcijańskiej świątyni. We wnętrzu kościoła znajduje się fresk w stylu romańskim z XII wieku. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej z 1626 roku, ołtarz w nawie bocznej mieści figurę św. Świerada i obraz św. Benedykta - pierwszych polskich świętych którzy stworzyli tu sobie pustelnię. W zabytkowym tabernakulum przechowywane są relikwie św. Świerada.

49°47'45"N 20°39'25"E | na mapie:H

Zdjęcia dodane przez (w kolejności): , fot. arch. UG Wiślica, joanna33, , iw mali, fot. K. Chojnacki, fot. K. Chojnacki,

Trasa dodana przez: moderator

Przewodnik wygenerowany w serwisie www.polskaniezwykla.pl. Wszystkie prawa zastrzeżone. Żadna część ani całość Mini przewodnika nie może być reprodukowana ani przetwarzana w sposób elektroniczny, mechaniczny, fotograficzny i inny; nie może być użyta do innej publikacji oraz przechowywana w jakiegokolwiek bazie danych bez pisemnej zgody Administratora serwisu. Copyright © 2007 Polska Niezwykła

Wygenerowano:
sobota 24 sierpnia 2024 18:12:04